

Motion till riksdagen 2025/26:1284

av **Josefin Malmqvist (M)**

Reformering av samhällsorienteringen

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att samhällsorienteringen behöver ses över och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Samhällsorienteringen är en lagstadgad utbildning som ska ge nyanlända kunskaper om hur det svenska samhället fungerar och hur de snabbt kan komma in på arbetsmarknaden och i samhällslivet.

Kursen innehåller information om allas lika värde, inklusive hbtq-personers rättigheter, hur demokrati fungerar och frågor om familjeliv, exempelvis abort – sakområden som ofta väcker frågor och känslor hos deltagarna.

Nyanlända efterfrågar dessutom mer praktisk information om hur man ska gå till väga för att kontakta olika myndigheter – och för att komma i jobb. Dessa praktiska inslag finns det begränsat utrymme för idag.

Samtidigt är närvaron alldeles för låg. Det förekommer att deltagarna redan efter 6 (!) timmar får ett intyg på att de deltagit i samhällsorienteringen. Arbetsförmedlingen kan kräva att deltagarna går om kursen, men erfarenheten visar att det sällan sker. Det är inte rimligt.

Samhällsorienteringen behöver ses över, och en översyn bör innehålla följande delar:

För det första bör det införas en examination, så att eleverna måste bli godkända i samhällsorienteringen. Samtidigt behöver antalet timmar öka. Dessutom bör samhällsorientering tidigareläggas – den borde genomföras direkt i ankomstfasen, inte som idag i flera fall årtal senare. Samtidigt bör samhällsorienteringen breddas. Idag ingår den i etableringen, men även till exempel personer som kommer på anknytning borde i större utsträckning delta. Utbildningen bör bli obligatorisk för fler. Precis som när det gäller till exempel svenska för invandrare (sfi) så är det stor skillnad mellan analfabeters och akademikers referensramar och förmåga att lära. Därför bör det införas olika kurser för olika grupper. Något som också är angeläget är en tydligare nationell kursplan och

examination. Idag skiljer sig nämligen innehållet åt mellan olika delar av landet. Det bör finnas en tydligare nationell miniminivå avseende kursinnehållet, där regional information sedan kan läggas till. Idag är det utbildningsanordnarna själva som utbildar sin personal, vilket leder till stora skillnader och risk för brister i kvaliteten.

Josefin Malmqvist (M)